

Suveniiride Müüjate ja Tootjate Liit MTÜ (SMTL)

Pr Ülle Madise
Õiguskantsler

012/30.12.20

Avaldus õiguskantslerile

SMTL pöördub Õiguskansleri poole õigusselguse saamiseks

Alates Vabariigi Valitsuse (VV) korraldusest nr. 76 kp 12.03.20 „Eriolukorra väljakuulutamise Eesti Vabariigi haldusterritooriumil“ ja sellele järgnevate piirangute ning otsustega kompenseerida kriisis kannatajate kahjusi, on rikutud Eesti Suveniiride Müüjate ja Tootjate Liidu (SMTL) liikmete huve, õigusi ja vabadusi.
Soovime õigusvastaste tagajärgede kõrvaldamist ja tekitatud kahju hüvitamist.
SMTL –il on õigus oma liikmete kaitseks pöörduda kohtusse.

Vst. Eesti Vabariigi põhiseadusele § 15. Igaühel on õigus pöörduda oma õiguste ja vabaduste rikkumise korral kohtusse. Igaüks võib nõuda asjassepuutuva põhisedusevastaseks tunnistamist.

Vst. Eesti Vabariigi põhiseadus § 25. Igaühel on õigus talle ükskõik kelle poolt õigusvastaselt tekitatud moraalse ja materiaalse kahju hüvitamisele.

VV korraldusega nr. 76 kaasnes materiaalne kahju.

Eesti Vabariigi põhiseadus § 87 ütleb et: Vabariigi Valitsusel on õigus kuulutada nakkushaiguse leviku tõkestamiseks välja eriolukord.

Eesti Vabariigi põhiseadus § 11. Õigusi ja vabadusi tohib piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. Need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratatavate õiguste ja vabaduste olemust.

Kompensatsiooni Eesti Vabariigi põhiseadus, eriolukorra väljakuulutamisel, otseselt ei sätesta.

Eesti Vabariigi põhiseadus § 10. Käesolevaga loetletud õigused, vabadused ja kohustused ei välista muid õigusi, vabadusi ega kohustusi, mis tulenevad põhiseaduse mõttest või on sellega kooskõlas ja vastavad inimväärikuse ning sotsiaalse ja demokraatliku õigusiigi põhimõtetele.

VV otsutas kompenseerida kriisis kannatajate kahjusi:

- Algatati Töötukassa poolt 01.03.2020 töötasu hüvitise maksmine (3kuud)
- Pangad võimaldasid maksepuhkust (6kuud).
- KredEx pakkus laene ja käendusi (pakkus, üldjuhul ei andnud).
- Valitsus võttis vastu otsuse toetada turismisektorit („Turismisektori ettevõtjate COVID-19 haigusest põhjustava koroonaviiruse puhangust tulenenud kahjude osalise hüvitamise toetus“ Vastu võetud 29.04.2020 nr 12. Rakendus mais 2020).

Toetuse saajate hulgast puudusid turismitoodete tootjad ja turismipoed.

Suveniirivaldkonna esindajad pöördusid pärast seda korduvalt valitsuse ja riigiasutuste poole (lisatud).

Suveniiride Müüjate ja Tootjate Liit MTÜ (SMTL)

Olukorras, kus kriis oli sektori käivet vähendanud rohkem kui 90%, tehti allolevad avaldused ja ettepanekud:

1. Suveniirimüüjad ja -tootjad ON osa turismivaldkonnast!
  2. Suveniirimüüjatele,-tootjatele tuleks kompenseerida turismivaldkonna toetustest väljajäämine.
  3. Suveniirimüüjatele,-tootjatele tuleks kompenseerida majanduskahjud, mida ei olukord tekitas.
  4. Suveniirimüüjad,- tootjad peaksid saama maksusoodustust.
  5. Suveniirimüüjate,-tootjate toetuseks tuleks teha meediakampaania (osta kohalikku, toeta kogukonda, naabrit), tutvustaks tooteid, räägiks nende lugusi, parandaks valdkonna mainet.
- Valitsus otsustas turismisektori kriisitoetuse uued tingimused 08.10.2020. (*Toetus rakendus detsember 2020*).

Toetuse saajate hulgast puudusid jälle turismitoodete tootjad ja turismipoed.

Eesti Vabariigi põhiseadus § 14. Õiguste ja vabaduste tagamine on seadusandliku, täidesaatva ja kohtuvõimu ning kohalike omavalitsuste kohustus.

Põhiseadusevastane on, et kriisitoetust jagati valikuliselt, kus arvesse ei võetud kahjude suurust, vaid kahjude saajat ja kahjude päritolu.

Eesti Vabariigi põhiseadus § 12. Kõik on seaduse ees võrdsed. Kedagi ei tohi diskrimineerida rahvuse, rassi, nahavärvuse, soo, keele, päritolu, usutunnistuse, poliitiliste või muude veendumuste, samuti varalise ja sotsiaalse seisundi või muude asjaolude tõttu. Rahvusliku, rassilise, usulise või poliitilise vihkamise, vägivalla ja diskrimineerimise õhutamine on seadusega keelatud ja karistatav. Samuti on seadusega keelatud ja karistatav õhutada vihkamist, vägivalla ja diskrimineerimist ühiskonnakihtide vahel.

Eesti Vabariigi põhiseadus § 9. Põhiseaduses loetletud õigused, vabadused ja kohustused laienevad juriidilistele isikutele niivõrd, kui see on kooskõlas juriidiliste isikute üldiste eesmärkide ja selliste õiguste, vabaduste ja kohustuste olemusega.

VV seletuses seisab, et osa tegevusalasi, elukutsid ja töökohti (ei ole vajalikud ning need) võib kriisis pankrotti lasta.

Eesti Vabariigi põhiseadus § 29. Eesti kodanikul on õigus vabalt valida tegevusala, elukutset ja töökohta.

Samuti ignoreerivad riigiasutused SMTL või alaga seotud isikute ja organisatsioonide pöördumisi, venitavad vastustega või ei vasta üldse.

Eesti Vabariigi põhiseadus § 46. Igaühel on õigus pöörduda märgukirjade ja avaldustega riigiasutuste, kohalike omavalitsuste ja nende ametiisikute poole. Vastamise korra sätestab seadus.

Kultuuriministeeriumi käsitöövaldkonnale suunatud toetuse saamise eelduseks oli Rahvakultuuri- ja Käsitöö Liitu kuulumine.

Eesti Vabariigi põhiseadus § 29 ütleb, et töötajate ja tööandjate ühingutesse ja liitudesse kuulumine on vaba.

Eesti Vabariigi põhiseadus § 31. Eesti kodanikel on õigus (mitte kohustus) koonduda tulundusühingutesse ja –liitudesse

<https://xn--suveniiridemijatejatootjate-liit-afda.ee/>
info@suveniiridemijatejatootjate-liit.ee
Katusepapi 11; 11412 Tallinn
EESTI • ESTONIA

Reg. no. 80588148
VAT no. EE
Telefon +372 621 3004
Mob. +372 51 39 227

Bank account no.
IBAN no. EE282200
Swift-Code: HABAEEXX
Swedbank 767

Suveniiride Müüjate ja Tootjate Liit MTÜ (SMTL)

Kultuuriministeriumi ülesanne on tagada rahvakultuuri väärtustamine, hoidmine, arendamine ja jätkusuutlikkus. Rahvakultuuri valdkondadeks on muuseas:

- * rahvuslik käsitöö
- * rahvuslik harrastustegevus
- * avalikud rahvakultuurisündmused
- * rahvakultuurialane koolitus ja täiendõpe

Toetuse saajate hulgast puudusid rahvuslikke käsitöösündmuste korraldajad, käsitöö tootjad ja käsitööpoed.

Suveniirivaldkonnas töötas enne kriisi märkimisväärne hulk tööturul väiksema konkurensivõimega isikuid. Invaliide, pensionäre, õpilasi, puuetega- ja vähese keeleoskuse ning haridusega inimesi.

Eesti Vabariigi põhiseadus §1. Eestis on kõrgeima riigivõimu kandja on rahvas (e. iga isik eraldi)

Kriisis pihta saanud isikud on lisaks Eesti riigi seadusekuulekad elanikud, maksumaksjad, tarbijad, töötajad, tööandjad, eksportöörid, tootjad, investeerijad, toodete loojad jne Loodud väärtuste märksõnadeks on loomemajandus, kultuur, kunst, disain ja käsitöö.

Eesti Vabariigi põhiseadus § 19. Igaühel on õigus vabale eneseteostusele.

Siiaamaani toimunud Eesti majanduskeskkond on võimaldanud valdkonna ettevõtetel tekkida, tegutseda ja kasvada. Ettevõtlus on olnud au sees.

Eesti Vabariigi põhiseadus § 31. Eesti kodanikel on õigus tegelda ettevõtlusega.

Alates eriolukorra väljakuulutamisest on senine stabiilne majanduskeskkond halvenenud. SMTL liikmetel on praeguses keskkonnas tegutsemine (ellujäämine) võimatu.

Piirid on alates eriolukorra kehtestamisest olnud suletud, avalikud üritused, nagu rahvuslikke käsitöösündmuste korraldamine keelatud või tungivalt mittesoovitavad.

VV on Eesti majanduskeskkonna kujundaja, ühtlasi selle keskkonna kaitse ja garantii. Selles majanduskeskkonnas tegutsejad maksavad tegutsemise eest riigimakse ja jälgivad selles keskkonnas kehtestatud reegleid eeldusel, et kõiki koheldakse võrdselt.

Eesti Vabariigi põhiseadus § 86. Täidesaatev riigivõim kuulub Vabariigi Valitsusele.

Kui ühiskonnas midagi juhtub, peab täidesaatev riigivõim rohkem abistama, vähem sekkuma. Kui VV sekkumise tagajärjel majanduskeskkond halveneb ja selles tegutsejad saavad kannatada, siis ei saa neid jätta abita.

Ometi on abi otsustamine olnud poliitiline, mitte majanduslik.

VV seisukohal neil isikute abistamiseks rahalisi vahendeid pole, seega isikud makstes makse, maksetele vastet ei saa. VV kasutab maksuraha aga lausa maksumaksjate vastu, sest kriisis raskustesse sattunud ettevõtete pangakontosi arestitakse maksude maksmisega hilinemise eest.

Eesti Vabariigi põhiseadus § 13. Seadus kaitseb igaühete riigivõimu omavoli eest.

Maksud Eestis protsent palgast või summast:

<https://xn--suveniiridemijatejatootjate-liit-qtfa.ee/>
info@suveniiridemijatejatootjate-liit.ee
Katusepapi 11; 11412 Tallinn
EESTI • ESTONIA

Reg. no. 80588148
VAT no. EE
Telefon +372 621 3004
Mob. +372 51 39 227

Bank account no.
IBAN no. EE282200
Swift-Code: HABAEEX
Swedbank 767

Suveniiride Müüjate ja Tootjate Liit MTÜ (SMTL)

Töötuskindlustusmaks 1,6%

Tulumaks 20%

Kogumispension 2%

Käibemaks 20%

Sotsiaalmaks 33%

Lisaks maamaks, reklaamimaks, aktsiisid kütuselt, energialt, alkoholilt, sigarettidelt, pakenditelt jne

Eesti maksumaksja palgast 56,6% läheb maksudeks.

Eesti maksumaksja tarbimismaksud kulutustelt on üle 30%

Seega enamused teenitud ja kulutatud tasust maksame me maksudeks.

Maksude maksmine on pandud tööandjate e. ettevõtjate kohustuseks.

Riigi jaoks peaks ettevõtlus olema oluline, sest ta sisaldab ühiskonna tegutsemiseks kuute põhilist väärtust: loovust, majandamist, ekspordi, investeringuid, töökohtade loomist ja makse. Lisaks tegelevad paljud valdkonna ettevõtted ka sotsiaalse tegevusega. Kriisis, mis tekkis VV sekkumisega ei saa selliseid ettevõtteid jätta abita.

VV on otsustanud kõik küsimused lahendada konsensuslikult. VV liikmed on:

peaminister: Jüri Ratas / Eesti Keskerakond.

haridus- ja teadusminister: Jaak Aab / Eesti Keskerakond

justiitsminister: Raivo Aeg / Isamaa

kaitseminister: Jüri Luik / Isamaa

keskkonnaminister: Rain Epler / EKRE

kultuuriminister: Tõnis Lukas / Isamaa

maaeluminister: Arvo Aller / EKRE

majandus- ja taristuminister: Taavi Aas / Eesti Keskerakond

rahandusminister: Martin Helme / EKRE

rahvastikuminister: Riina Solman / Isamaa

riigihalduse minister: Anneli Ott / Eesti Keskerakond

siseminister: Alar Laneman / EKRE

sotsiaalminister: Tanel Kiik / Eesti Keskerakond

väliskaubandus- ja infotehnoloogiainminister: Raul Siem / EKRE

välisminister: Urmas Reinsalu / Isamaa

Põhiseaduse preambula. Kõikumatus usus ja vankumatus tahtes kindlustada ja arendada riiki, mis on loodud Eesti rahva riikliku enesemääramise kustumatul õigusel ja välja kuulutatud 1918. aasta 24. veebruaril, mis on rajatud vabadusele, õiglusele ja õigusele, mis on kaitseks sisemisele ja välisele rahule ning pandiks praegustele ja tulevastele põlvedele nende ühiskondlikkus edus ja üldises kasus, mis peab tagama eesti rahvuse ja kultuuri säilimise läbi aegade - võttis Eesti rahvas 1938. aastal jõustunud põhiseaduse § 1 alusel 1992. aasta 28. juuni rahvahääletusel vastu järgmise põhiseaduse.

SMTL pöördub Õiguskansleri poole õigusselguse saamiseks.

Eesti Vabariigi põhiseadus § 139. Õiguskantsler on oma tegevuses sõltumatu ametiisik, kes teostab järelevalvet seadusandliku ja täidesaatva riigivõimu ning kohaliku omavalitsuse õigustloovate aktide põhiseadusele ja seadustele vastavuse üle.

<https://xn--suveniiridemijatejatootjate-liit-afda.ee/>
info@suveniiridemuujatejatootjate-liit.ee
Katusepapi 11; 11412 Tallinn
EESTI • ESTONIA

Reg. no. 80588148
VAT no. EE
Telefon +372 621 3004
Mob. +372 51 39 227

Bank account no.
IBAN no. EE282200
Swift-Code: HABAEEX
Swedbank 767

Suveniiride Müüjate ja Tootjate Liit MTÜ (SMTL)

Õiguskantsler analüüsib seaduste muutmise, uute seaduste vastuvõtmise ja riigiasutuste töö kohta talle tehtud ettepanekuid ning esitab vajaduse korral Riigikogule ettekande.

Õiguskantsler teeb Riigikogule põhiseaduse §-des 76, 85, 101, 138, 153 ettenähtud juhtudel ettepaneku Riigikogu liikme, Vabariigi Presidendi, Vabariigi Valitsuse liikme, riigikontrolöri, Riigikohtu esimehe või Riigikohtu liikme kriminaalvastutusele võtmiseks.

Pöördume Õiguskantsleri poole, kui põhiseaduses sätestatud sõltumatu ametiisiku poole, et ta hindaks ettevõtjate COVID-19 haigusest põhjustava koroonaviiruse puhangust tulenenud kahjude hüvitamise toetuste korra vastavust põhiseadusele. Eelkõige ettevõtjate toetuseta jätmist ja VV tegevuse/tegevusetuse vastavust Põhiseaduse preambulale ja paragrahvidele § 1, 12, 13, 14, 29, 31, 46.

Alates Vabariigi Valitsuse (VV) korraldusest nr. 76 kp 12.03.20 „Eriolukorra väljakuulutamise Eesti Vabariigi haldusterritooriumil“ sellele järgnenud piirangute ja otsustega kompenseerida kriisis kannatajate kahjusi, on rikutud Eesti Suveniiride Müüjate ja Tootjate Liidu (SMTL) liikmete huve, õigusi ja vabadusi.

SMTL hinnangul on VV otsusega kompenseerida kriisis kannatajate kahjusi rikutud põhiseaduse paragrahve §12; §13; §14; §29; §31 ja põhiseaduse preambulat.

Soovime õigusvastaste tagajärgede kõrvaldamist ja tekitatud kahju hüvitamist.

Kehtivad piirangud Jaanuar 2021 seisuga(www.kriis.ee/et/kehtivad-piirangud-ja-nende-leevendused):

- Keelatud on meelelahutusteenuste osutamine.
- Suletud on kõik muuseumid, näitused, teatrid, kinod, söögikohad.
- Keelatud on kontsertid, avalikud koosolekud ja üritused.
- Keelatud on sportimine, huvitegevus ja täiendkoolitus.
- Suletud on spordiklubid, saunad, spaad, veekeskused.
- Kaupluste täituvus võib olla kuni 50% (nt 50m² max 6klienti)
- Suletud on piirid, piiriületajatele kehtib eneseisolatsiooninõue.

Madis Medri
Juhatuse liige
Eesti Suveniiride Müüjate ja Tootjate Liit MTÜ
www.suveniiridemüüjatejatootjatealiit.ee

Lisa: Kirjavahetus ja pöördumised riigiasutustesse